

שיח ושיג בפרשה

"וּלְמַעַן תִּסְפֹּר פְּאֲזֵי בְּנֵךְ וּבֵן בְּנֵךְ "וּגו' (י, ב')

יש לשאול למה כתוב באזני בנך היה צריך לומר ולמען תספר לבנך? אלא שכאן הקב"ה רוצה שנספר את הדבר לא כדי לצאת ידי חובה אלא, נדאג שזה יכנס לאזנים של הבן ולא יצא לעולם, וממילא אם תספר יפה לבנך תהיה בטוח שגם הוא יספר את זה לבן שלו. וכן מה שהתורה אמרה ולמען יתספר, ולא למען יתלמד' או 'תשנן'. שהקב"ה רצה לרמוז לנו שאם אתה רוצה שהבן שלך יבין את דבריך וישמח לשמוע תעביר את זה בצורה סיפורית ולא בפילסופיות או בפלפולים, שלא רק שהבן לא יבין אלא הוא עלול למאוס בזה ח"ו. ומי לנו גדול מהמגיד מדובנא רבי יעקב שהיה גדול הדרשנים ויותר מחצי דרשה היה רק סיפורים ומשלים. וכן הבן איש חי כתב שאדם שדורש צריך שיהא שליש סיפורים שליש אגדות ושליש הלכות. וכך היה דורש רבי מאיר בעל הנס, ולאפוקי מדרשנים שחושבים שסיפורים זה דברים בטלים הס מלהזכיר.

ומעשה בבחור בן תורה שיצא קצת מדרך ה' והתחיל לזלזל במילי דקדושה, וכששאלו אותו מה קרה לך הרי אביך אברך שיושב ולומד כל היום תורה וחינך אותך על כך מה ראתי כי עשית את הדבר הזה? וען הבחור ויאמר כשאבא היה חוזר מהכולל ושאלתי אותו, אבא איך היה בכולל, היה אומר כרגיל, כמו כל יום. ואם הוא היה אומר דברי תורה לא ראיתי כל כך שמחה בדבריו.

ולעומת זאת כשהיה חוזר מאיזה חתונה חצי שעה מספר בהתלהבות איך היה השניצל והריקודים, ועל ההכנות שלפני החתונה אין מה לדבר. וכן כשהיה חוזר מטיול בים וכדומה איזה התלהבות לפני ואחרי. אמרתי כנראה, שהעולם הזה יותר מעניין עד כאן. ולכן אדם שרוצה שבניו ובנותיו יאזינו בקשב רב לדבריו יתבל את דבריו במשלים. ויגיד את הדברים בשמחה ובחשק רב. ועיין בספר זכרון הדסה לרב הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל שכתב, מעולם לא ראיתי בחור שלמד בחשק, ונחלש בעבודת ה', ע"כ.

" לא ראו איש את אחיו... " (י, כג')

כשאח לא רואה ולא איכפת לו מאח שלו אין לך חושך גדול מזה, ולא רק בעניני גשמיות אלא גם בענינים רוחניים, שכתוב בזוהר הקדוש אם בן אדם היה יודע מה זה לקרב יהודי אחד לאבינו שבשמים היה רודף אחריו כרודף אחר החיים. זאת אומרת אם נקח בן אדם שחולה במחלה קשה וימיו ספורים ואומרים לו שיש רופא מסויים שיכול לרפאות אותו אבל הרופא הזה נמצא בסוף העולם וגם זה עולה הרבה כסף ויצטרך למכור את ביתו ומכונותיו ולהיכנס לחובות האם הוא יסע או לא התשובה ודאי שכן. כי זה לרדוף אחר החיים כי כל אדם נורמלי רוצה לחיות.

וכל אחד ישאל את עצמו מה אני עושה כדי שאח שלי יחזור בתשובה או כדי שהבן שלי יחזור בתשובה האם אני משקיע בהם כמו שאני משקיע בחיים שלי, והגמי' מספרת על רב יוסף שישב בתענית ארבעים יום והראו לו בחלום לא ימושו מפיד, וישב עוד ארבעים יום בתענית והראו לו שוב לא ימושו מפיד ומפי זרעך, וישב עוד מאה יום והראו לו בחלום לא ימושו מפיד ומפי זרעך ומפי זרעך עי"ש ורב יוסף ודאי ששלח את בניו לתלמוד תורה הכי טוב אבל הוא הבין שזה לא מספיק והחל בתעניות נוראות.

וכן רבי מאיר אבוחצירא זיע"א סיפר עליו הרב בניהו שמואלי שליט"א שכל יום היה מוריד כוס דמעות כדי שבניו יצאו גדולי תורה הלא הם מגדולי הדור רבי דוד מנהריה ורבי אלעזר מבאר שבע, ומי לנו גדול מהרב אלבו שליט"א שמכתת רגליו מעיר לעיר ומכפר לכפר לקרב יהודים לאבינו שבשמים. וכמו שהחושך הגדול זה כשיהודי לא רואה ולא איכפת לו מאחיו, ממילא האור הכי גדול זה שיהודי מתעניין ושואל על אחיו, ויש איזה אברך מצפת שחזר בתשובה משבת אירוח בישיבת אור החיים ואמר שהדבר שמשאיר אצלו רושם רב זה החיבוק שחיבקו הרב אלבו. (ובחרת בחיים הרב יפתח סופר)

ישראל לסגולתו

תרגיל מוצלח

הַרְבֵּה פְּעָמִים מִתְּלַבֵּשׁ הַתֵּר הַשְּׂנֵאָה בְּשִׁקְרָה, וְהוּא מֵהַתְּרַגְּלִים הַמְּצַלְחִים בְּיוֹתֵר שֶׁמְצַטְטִין יְצָר הַרְעָה בְּהַצְלָחָתוֹ. לְדוּגְמָה: ... שְׂמֵעֵת מֵאָדָם, שְׂאֵתָה בֵּין כֹּה קֶצֶת מְקַנָּא בּוֹ מִסְבוֹת שׁוֹנוֹת, שְׂאֵמֵר אֵי־אֵלוֹ דְּבָרִים עַל תְּלִמִיד חֲכָם מְסִים שְׁהִיָּה אֲסוּר לְאִמְרָם מִשׁוּם פְּגִיעַה בְּתִלְמִידֵי חֲכָמִים. תִּכְףּ בְּשִׁמְעַן זֹאת, הִנֵּן מִתְּקוּמָם, כּוֹעֵס, וּמְשִׁיב מִלְחָמָה שְׁעָרָה, וְכַבֵּיכּוֹל הִנֵּן מְצַדִּיק אֶת עַצְמָן מִדִּין מוֹחָה עַל כְּבוֹד חֲכָמִים!

בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה שִׁקְרָה יֵשׁ כְּאֵן! לֹא הֵיית שׁוֹמֵעַ אֶת אוֹתָן מִלִּים עַל אוֹתוֹ חֲכָם מֵאָדָם שְׂאֵין לֵךְ שׁוֹם עֶסֶק אֲתוֹ, וּבִפְרָט אִם הֵיית שׁוֹמֵעַ אֶת אוֹתָן מִלִּים הַפּוֹגְעוֹת בְּחֲכָם מֵאוֹהֲבֵן וְיַדִּידֵן - הֵהֵיית בְּן מִתְּקוּמָם בְּכַעַס וּבְבוֹז? בְּנִדְאֵי לֹא. לְכֹל הַיּוֹתֵר - אֲתָה יוֹדֵעַ - שְׁהֵיית מוֹכִיחַ אוֹתוֹ עַל הַיּוֹתוֹ מְדַבֵּר שְׂלֵא בְּהִגֵּן, אוֹ יִתְכּוֹ, שְׁבִכְלָל גַּם לֹא הֵיית עוֹנֵה וְלֹא מִתְּיַחַס לְדַבְּרָיו, וְלָמָּה לֹא תַחְשֵׁב, שְׂמֵאָדָם זֶה, שְׂמֵאָזוֹ וּמִתְּמִיד יֵשׁ לֵךְ קִנְיָה עָלָיו, נִפְלֵת עַל הַזְּמַנּוֹת הַפּוֹז הַ"מְצַדִּיקֵת" לְקוּם וּלְהַרְפוֹ וְלְהוֹצִיא אֶת הַשְּׂנֵאָה הַעֲמִיקָה וְהַמְּסַתֵּרֵת שְׁהֵייתָ חֲבוּיָה בְּלִבְךָ עָלָיו עַד פְּעֵת?

דְּבַר זֶה מֵאֵד מְצוּי, וְגַם הַמְּבַחֵן לְאֵמֶת תּוֹפְעָה זֶה בְּרוּר וְנֶאֱמַתִּי. (הרב יעקב ישראל לוגאסי)

אמונה

מח. כְּשֶׂאֱמֹת מְחַרְפִּין אוֹתָנוּ בְּיוֹתֵר זֶה. סִימָן עַל מְשִׁיחַ. (ספר המידות)

הליכה לחתונה בלי הזמנה

אין לאדם ללכת לחתונה בלי הזמנה ולסעוד שם, אף על פי שנותן מתנה לחתן, כיון שפעמים רבות נגרם צער לחתן ולכלה שבאים אנשים מוזמנים ואין להם מקום לשבת, מחמת שאותם שאינם מוזמנים תפסו את מקומותיהם. {שו"ת שער שמעון אחד חלק ה (ח"מ סימן יא-יב). וכאן המקום לעורר, שלא יפה עושים אותם אנשים שבאים לחתונה בסוף הסעודה, מפני שלפעמים אין לבעל הבית מה להציע להם, וגורמים לו צער ובושה. אולם אם אינם באים על מנת לאכול, אלא רק כדי לכבד את בעל השמחה, אין בזה חשש איסור, כמבואר בביאור הלכה (סימן קע ד"ה אורחים), ובשו"ת אבני ישפה (חלק ב סימן קכא). { (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

גוזר ומקיים / חב"ד

הגאון רבי חיים-אורי אטנער נולד בליז'נסק שבפולין והיה מחשובי רבני בעלז. הוא נשא לאישה את בתו של רב העיר קלביסוב והתגורר בנוטרוב. עוד בצעירותו הוסמך לרבנות על-ידי כמה מגדולי-עולם וביניהם האדמו"ר מאוסטרובצה, שנודע בגאונותו יוצאת-הדופן.

שנים אחדות לפני פרוץ מלחמת-העולם עזב רבי חיים-אורי עם משפחתו את אדמת פולין ועבר ללונדון, ושם שימש רב באחת הקהילות. בהפצצה אווירית של הגרמנים על העיר עלה ביתו באש, ובו כל כתביו, עם חידושי התורה הרבים שרשם במרוצת השנים.

אחר-כך עבר לארה"ב ושימש ראש ישיבת 'חפץ חיים' בניו-יורק. כשהוצע לו כס הרבנות של הקהילה החרדית בלוס-אנג'לס, התקשה להכריע בין משרתו בישיבה ובין זו המוצעת לו. מביני דבר יעצו לו לפנות בעניין אל הרבי מליובאוויטש.

כך החל קשר ארוך, עמוק ומרתק בין רבי חיים-אורי ובין הרבי, קשר שבמקצתו מתואר בהקדמה לספרו על הש"ס, 'אורים'. במרכזו של קשר זה סיפור מופלא, שזה מקרוב סופר לשבועון 'כפר חב"ד' מפי בתו של הגאון, הגב' קופרמן:

"המקרה שאספר עליו, ו תחילת ההיכרות של אבא זצ"ל עם הרבי, אירע לפני כשלושים וחמש שנים. אבא כבר לא היה אדם צעיר. הוא הגיע אל הרבי כשמאחוריו עבר מפואר של תורה ועבודת הבורא. אולם בשובו הייתה תחושה כאילו הוזרם לגופו דם חדש, צעיר ורענן.

"אני זוכרת את פניו הנהרות של אבא בימים שלאחר פגישתו הראשונה עם הרבי. הוא התהלך בבית כמי שגילה מטמון ענק. הוא אמר שאילו לא ראה את הרבי במו-עיניו, לא היה מאמין שיתכן בדור יתום שכזה מנהיג בעל שיעור-קומה כמותו.

"הוא תיאר את גאונותו של הרבי בכל מקצועות התורה ואת חוכמתו החובקת את כל שטחי החיים. 'כזאת בדיוק הייתה אישיותו של הרמב"ם', אמר וחזר ואמר בהתרגשות. הרבי, אגב, הכריע לטובת הרבנות בלוס-אנג'לס, לשמחת הקהילה החרדית שם.

"כשאמי ז"ל ראתה את התלהבותו של אבא, ביקשה להצטרף אליו לפגישתו הבאה עם הרבי.

"באותן שנים חוו הוריי חוויה מצערת מאוד, שהסבה להם עוגמת-נפש בלתי-רגילה. אחי הקטן יעקב (גי'ק) ירד בהדרגה מדרך התורה והמצווה. זה היה תהליך ארוך, שהידרדר למצב שאחי החל להתרועע עם צעירה לא-יהודייה, ונוצר חשש אמיתי שאף יבקש לשאתה לאישה.

"אין צורך לתאר את גודל יגונם של הוריי. היה להם קושי עצום להתמודד עם הבעיה, עד שאפילו לדבר עליה לא היו מסוגלים.

"גם כשנכנסו אבי ואמי אל הרבי התקשו לפתוח את ליבם ולספר לו את בעייתם הכאובה. למרבה הפלא, הרבי העלה מיוזמתו את העניין. לאחר ששוחחו על כמה וכמה עניינים, פנה הרבי אל הוריי ושאל מדוע אין הם מזכירים את בנם. אמי נאנחה אנחה כבדה וסיפרה על המצב כמות שהוא.

"הרבי הרהר קלות ואמר: 'מאחר שהשידוך שלו הוא בארץ-הקודש, עליכם לנסות לשדלו לטוס לארץ והקב"ה כבר יזמן לו את שידוכו'.

"עם שובם ללוס-אנג'לס פתחו הוריי במאמצים ובתחבולות שונות לשדל את אחי לטוס לביקור בארץ, אולם כל ניסיונותיהם עלו בתוהו. לא היו לנו בארץ קרובי-משפחה כלשהם, וארץ-ישראל עצמה לא עניינה במיוחד את אחי.

"בהזדמנות הבאה סיפרו הוריי לרבי על מאמציהם שנכשלו. תגובת הרבי הייתה מפתיעה מאוד: 'לא תהיה ברירה, ארץ-ישראל תצטרך לבוא אליו... אמי רצתה לשאול מיד את הרבי איך וכיצד יקרה הדבר, אך אבי, שכבר היה קשור אל הרבי כחסיד, רמז לה להחריש.

"לאחר כמה שבועות נכנסה אמי לחנות תכשיטים של ידידת המשפחה בלוס-אנג'לס, ומיד צדו את עיניה פנים של עובדת חדשה בחנות. בעלת החנות, ידידתה של אמי, לא נכחה באותה שעה במקום והעובדת החדשה סייעה לאמי בבחירת תכשיט. אמי התרשמה מאוד מהצעירה ונכנסה עמה לשיחה ארוכה, אשר חיזקה בליבה עוד יותר את הרושם הראשוני המצויין שעשתה עליה.

"בצאתה מהחנות התקשרה אמי לחברתה, בעלת החנות. זו סיפרה לה כי העובדת החדשה היא אחייניתה מתל-אביב, שבאה לביקור של שלושה שבועות בלוס-אנג'לס. לפני זמן-מה - מספרה הדודה לאמי - טלפנה אליה גיסתה (אם הצעירה) מישראל ואמרה לה שפתאום תפס את בתה חשק עז לטוס ללוס-אנג'לס.

"אמי הייתה אדם שאינו מבזבז זמן. היא הפעילה את כל הגורמים האפשריים, וברוך ה', לאחר כמה שבועות יכולנו כולנו לברך על השידוך המוגמר. כעת יכלו הריי לנשום לרווחה, לאחר שנה ארוכה של סיוט וסבל מתמשכים. הם לא יכלו לצפות לסוף טוב יותר, כאשר דבריו העלומים של הרבי מתממשים לנגד עיניהם בדרך מופלאה ביותר: 'לא תהיה ברירה, ארץ-ישראל תצטרך לבוא אליו'."